

معرفی‌های گزارشی

بیچ کلیات

● فهرس مجمع الفائدة والبرهان

(چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵). ۶۵۱ص، وزیری
مجمع الفائدة والبرهان اثر گرانسنگ فقهی محقق اردبیلی، به همت تنی چند از عالمان حوزه علمیه قم، همراه با تحقیق و تصحیح، نشر یافته است (چگونگی تصحیح را بنگرید: آینه پژوهش، ش ۳۹، ص ۴۳)
این کتاب فهرست‌های گونه‌گون و کارآمد آن مجموعه عظیم فقهی است که کنگره بزرگداشت محقق اردبیلی سامان داده است. فهرس آیات قرآن، احادیث، اعلام، کتابها، جایها، خوردنیها و نوشیدنیها، گیاهان، کانه‌ها و سنگها، وژنها و ابزار توزین، روزها و حادثه‌ها، پوششها و زینتها، فرقه‌ها، نحله‌ها، طایفه‌ها و اشعار.

بیچ کلام و فلسفه

● فلسفه کانت

یوسف کرم، ترجمه محمد محمد رضایی، تهیه مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی.

(چاپ دوم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات

اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۷۵).

۱۲۸ص، وزیری

مؤلف در این کتاب در ضمن سه فصل به بررسی و نقد زندگانی و فلسفه کانت پرداخته است. در فصل اول، از زندگانی کانت سخن رفته است و در فصل دوم از نقادی عقل نظری. فصل سوم ویژه نقادی عقل عملی است. مؤلف در پایان هر بخش به نقد و بررسی مطالب فصل پرداخته و چگونگی دلایل فلسفه کانت را نمایانده است. مترجم محترم افزون بر ترجمه و متن و مقدمه‌ای کوتاه در شرح حال و چگونگی محتوای کتاب، گاه توضیحاتی نیز بدان افزوده است و در پایان، بحثی پی‌نهاده است در مقایسه برهان و جودی فلاسفه غرب با برهان صدیقین فلاسفه اسلامی.

● رسائل

سید سعید اختر الرضوی. (چاپ اول: قم،

مؤسسه انتشارات انصاریان، ۱۴۱۶)

۹۶ص، رقمی

مجموعه‌ای است فراهم آمده از سه بحث، که عبارتند از «بدأ»، «تقیه» و «عدم تحریف قرآن» که مؤلف با نگاهی کوتاه بدان رسیدگی کرده است.

کتاب مختصر است اما دقیق و در صفحات اندک به اهم مباحث این موضوع پرداخته است.

● دراسة عامة فی الامامة

ابراهیم امینی، ترجمه کمال السید. (چاپ

اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۴۱۷).

۲۷۹ص، وزیری

ترجمه‌ای است روان و گویا از کتاب ارجمند «مسائل کلی امامت» به خامه آیت الله ابراهیم امینی؛ مؤلف بزرگوار در ضمن شش فصل مسائل کلی امامت را تنقیح کرده است. در فصل اول، امامت معنا شده و جایگاه آن بر اساس آیات و روایات در فرهنگ اسلامی تبیین شده است. در فصل دوم، امامت و رهبری از دیدگاه عقل بررسی شده و در فصل سوم مسأله «عصمت» به بحث نهاده شده و در فصل چهارم، موضوع علم امام بررسی شده است. فصل پنجم عهده دار بحث از اعجاز است و در فصل ششم، چگونگی انتخاب امام تحلیل شده است.

● بحث آزاد در اسلام

محمد محمدی ری شهری. (چاپ سوم:

قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی،

۱۳۷۵). ۲۰۷ص، رقمی

این کتاب مجموعه‌ای است از دوازده مناظره که در ضمن آن، امامان (ع) با برخی از دگراتدیشان درباره موضوعات مختلف به بحث پرداخته‌اند. مؤلف در ضمن مقدمه‌ای کوتاه، از اهمیت بحث آزاد و توجه بدان در تنقیح و عرضه مسائل اعتقادی سخن گفته است.

امام چهارم (ع) و حسن بصری، امام صادق (ع) و ابوحنیفه، امام رضا (ع) و زندق، امام صادق (ع) و دانشمند مادی، عناوین برخی از مناظره هاست.

● مناقلة علی قضايا الاسلام

ابراهیم امینی، ترجمه کمال السید. (چاپ اول: قم، مؤسسه انتشارات انصاریان، ۱۴۱۷). ۳۸۲ص، وزیری

حضرت آیت الله امینی کتابی پرداخته اند در شناخت اسلام با نثری روان، محتوایی پخته و سطحی فهمیدنی برای خواننده متوسط الحال، با عنوان «آشنایی با مسائل کلی اسلام» این کتاب ترجمه آن اثر خواندنی است که پیشتر از آن یاد کرده ایم و چگونگی محتوا و اهمیت کتاب را باز گفته ایم (آینه پژوهش، ش ۳۸، ص ۸۰).

● الحاشیه علی الهیات الشرح الجدید علی التجرید محقق اردبیلی، تحقیق احمد عابدی. (چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵). ۵۸۴ص، وزیری

این کتاب از جمله آثار ارجمند و دقیق کلامی محقق اردبیلی است در شرح و بعضاً نقد یکی از مهمترین شرحهای کتاب ارجمند تجرید الاعتقاد. پیشتر بتفصیل از چگونگی این کتاب و تحقیق آن سخن رفته است (ر. ک: آینه پژوهش، ش ۳۹، ص ۳۴).

● معراج از دیدگاه قرآن و روایات

محسن ادیب بهروز. (چاپ اول: تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۴). ۱۸۸، رقعی

موضوع معراج، در سیره رسول الله (ص) از مسائل مهم و بحث انگیز سیره است. این کتاب پژوهشی درباره این موضوع با نگاهی جامع به ابعاد مختلف آن، در فصل اول معنای واژه «معراج» تبیین گردیده است، و معنای اصطلاحی آن در نگاههای گونه گون گزارش شده است.

فصل دوم عهده دار اثبات معراج است با تفسیر آیات و تحلیل روایات و عرضه دلایل

عقلی و گزارش آرا متفکران و متکلمان ...

در فصل سوم تعدد معراج در سیره پیامبر اثبات شده و در فصل چهارم از زمان و مکان معراج گفتگو شده است.

فصل پنجم بررسی هدف از این سفر ملکوتی است بر پایه روایات و بالاخره، فصل ششم با عنوان ره آورد سفر معراج از وجوب نمازهای پنجگانه، و ... سخن رفته است.

مؤلف کوشیده است مطالب را مستند عرضه کند و از کنار موضوع به سادگی نگذرد، و بر روی هم توانسته است پژوهشی شایسته را سامان دهد.

بیع فقه

● با کاروان حج

محمد حسین ابراهیمی. (چاپ دوم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۰۳ص، رقعی

مؤلف در ضمن سه فصل، برخی از مسائل و مباحث لازم و ضروری را با بیانی روان و سهل الوصول برای راهیان کوی دوست و حج گزاران گزارش کرده است. در فصل اول، تکالیف عملی در مسجد الحرام و مسجد النبی بحث شده است و در فصل دوم، از مکانهای مقدس و اسرار آنها سخن رفته است. فصل سوم بحثی است کوتاه درباره براهت از مشرکان و فلسفه زیارت از دیدگاه قرآن.

● احکام بانوان

محمد وحیدی. (چاپ شانزدهم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۵۲ص، رقعی

مؤلف در این کتاب، مسائل شرعی مرتبط با بانوان را بر مبنای فتاوی امام خمینی (ره) و براساس کتابهای تحریر الوسیله، عروة الوثقی، زبدة الأحکام، توضیح المسائل و برخی استفتاها به گونه ای سهل و خواندنی

و کارآمد گرد آورده است. نشر گسترده آن دلیلی است بر کارآمد و سودمندی کتاب و رها ساختن متکلمان از پیچ و خمهای عبارتهای توضیح المسائل های معمولی و ...

● احکام پزشکان و مشاغل مرتبط به پزشکی

هادی حجت و محمد هادی طلعتی. (چاپ اول: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ۱۶۰ص، وزیری

در این کتاب، احکام شرعی مرتبط با مسائل پزشکی و چگونگی روابط پزشک با بیمار گزارش شده است. اثری است سودمند و کارآمد. آنچه در این نوشتار آمده است مستند است به فتاوی ققیهان بزرگ شیعه، حضرات آیات عظام: امام خمینی، گلپایگانی و اراکی (ره). متن، فتاوی امام (ره) است و اختلاف فتاوی آن بزرگواران در پانوشتها یاد شده است. کتاب تنظیمی نیکو دارد و مجموعه مطالب در چهار بخش آمده است: احکام مشترک پزشکان، احکام برخی از تخصصهای پزشکی، احکام برخی از اندامهای بدن و احکام مشاغل مربوط به پزشکی. کتاب ضمیمه ای دارد با عنوان «متن کامل استفتات» که اگر استفتایی در متن کتاب نیامده و یا به صورت ناقص آمده است، در این بخش به صورت کامل گزارش شده است.

● مختلف الشیعه فی احکام الشریعه

حسن بن یوسف مطهر. التحقیق: مرکز الابحاث والدراسات الاسلامیه (چاپ اول: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ص، وزیری

هشتمین جلد از مجموعه فقهی ارزشمند «مختلف الشیعه» است به خامه آیت الله علی الاطلاق علامه حلی. مرکز مطالعات و

تحقیقات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، به تحقیق و نشر آن همت گماشته است که تحقیقی است استوار و دقیق. پیشتر از چگونگی این تحقیق سخن رفته است (ر. ک: آینه پژوهش، ش ۳۵، ص ۲۷) این جلد مشتمل است بر «کتاب النکاح والطلاق و توابه».

● **مختلف الشیعه فی احکام الشریعه ج ۹**

حسن بن یوسف مطهر، التحقیق: مرکز الابحاث والدراسات الاسلامیه. (چاپ اول: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). ص ۵۵۲، وزیر

این جلد مشتمل است بر «کتاب العتق» و «کتاب الشهادات» با تحقیقی شایسته و چاپی منقح.

● **الحاشیه علی مجمع الفائده والبرهان**

وحید بهبهانی. (چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵).

ص ۸۱۲، وزیر

محقق اردبیلی فقهی است بزرگ و «مجمع الفائده» آن بزرگوار، از آثار فقهی شگرف است که با توجه به ویژگیهای آن، اگر نگوییم بی نظیر، قطعاً کم نظیر است. علامه وحید بهبهانی نیز فقهی است ژرف اندیش، استوار گام و در نقد و تحلیل دارای قدرت عظیم فکری و منطقی.

این مجموعه، حاشیه این بزرگوار است بر مجمع الفائده آن بزرگوار، و در حقیقت، رویارویی دو دیدگاه در مسائل فقهی و سرشار از فوائد علمی و فقهی. مؤسسه علامه وحید بهبهانی، این کتاب را تصحیح و تحقیق کرده است. در این تحقیق منابع اقوال بازیابی شده، روایات به منابع مهم روایی ارجاع شده و در ضمن مقدمه‌ای از شرح حال و آثار و اندیشه آن دو بزرگوار سخن رفته است. تحقیق کتاب پاکیزه است و تلاش محققان در سامان دادن این اثر ستودنی است.

● **بیچ قرآن و تفسیر**

● **اقتصاد در قرآن**

محمد حسین ابراهیمی. (چاپ اول: قم،

انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵).

ص ۲۳۱، رقی

مؤلف در ضمن پنج فصل و یک پیش فصل، مباحثی همچون تولید، استهلاك سرمایه، تولید و مباحث مربوط به آن، توزیع، مصرف، رشد در اقتصاد، و واحدهای اندازه گیری که در قرآن به کار رفته، را بررسی کرده است. اسراف، انفاق و اصول مهم در تجارت نیز از جمله مسائلی است که در ضمن کتاب مورد توجه قرار گرفته است.

● **هزار موضوع، هزار آیه**

جواد محدثی. (چاپ سوم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵).

ص ۸۷، رقی

در این کتاب، هزار آیه درباره هزار موضوع معرفی شده است. عناوین براساس حروف الفبا تنظیم شده است و آنگاه بخشی از آیه آمده است. در پایان، موضوعات در ذیل عناوین کلی فهرست شده و به شماره‌های کتاب ارجاع داده شده است. عناوین چنین است: اعتقادی، اخلاقی-تربیتی، اجتماعی سیاسی، فقهی، تاریخی، اقتصادی، اعلام و ...

● **زبدة التفاسیر**

علی قاضی زاهدی گلپایگانی. (چاپ اول: قم، نشر حاذق، ۱۳۷۵). ص ۳۲۵، وزیر
این کتاب در بردارنده تفسیر سوره حمد و ۶۷ آیه از سوره بقره است. در آغاز کتاب، مقدمات بحث تفسیر آمده است و در ضمن آن، از تواتر قرآن، اسامی قرآن، اختلاف قرائتها، قراء سبعة، آداب تلاوت، ظاهر و باطن در قرآن، تفسیر و تأویل و ... سخن رفته است.

● **الخطب المنبریه و مناسبات فی تاریخ الاسلام**

(چاپ اول: قم، مؤسسه انتشارات

انصاریان، ۱۴۱۷). ص ۸۲+۱۸۷، رقی

مجموعه ای است از خطبه‌های حضرت امیر (ع) در موضوعات مختلفی و نیز دعاهایی از حضرت سید الساجدین (ع).

در پایان کتاب، حوادث و وقایع مهم براساس ماههای قمری گزارش شده است؛ و بدین سان، این نوشته دستمایه ای است برای مبلغان و گویندگان.

● **زبدة البیان فی احکام القرآن**

محقق اردبیلی. (چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵).

ص ۱۴۰۴، وزیر

«زبدة البیان» در جریان تفسیر نگاری فقهی از محکمترین و بهترین آثار فقهی-تفسیری است. (ر. ک: آینه پژوهش، ش ۳۹، ص ۶۸). زبده پیشتر چاپ شده بود و اکنون براساس هفت نسخه مقابله و تصحیح و تحقیق شده است. در این تحقیق محققان فرایند پژوهش را با نسخه چاپی نیز سنجیده‌اند و برخی از حواشی آن چاپ را نیز آورده‌اند، منابع اقوال و روایات را نشان داده‌اند، فهرس سودمند و کارآمدی بدان افزوده‌اند و در مجموع، کتاب را با چاپی منقح و شایسته و تحقیقی، عرضه کرده‌اند.

● **الف حدیث فی المؤمن**

هادی نجفی. (چاپ سوم: قم، مؤسسه انتشارات اسلامی، ۱۳۷۵).

ص ۴۰۰، وزیر

مؤلف در این مجموعه هزار حدیث را درباره مؤمن و مسائل مرتبط با عنوان مؤمن گزارش کرده است، برخی عناوین چنین است: ابتلاء المؤمن، خصال المؤمن، علامات المؤمن، قلة عدد المؤمنین، المؤمن یجاهد نفسه و ...

تاریخ

رسالة الخادم الى المخدوم

فضل الله روزبهان. (چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۷۵). ۳۱۵ص، وزیری
این کتاب با عنوان توضیحی در شرح صلوات چهارده معصوم (ع) از جمله کتابهای مهم و تأمل برانگیز قرن دهم هجری است. کتاب براساس نسخه موجود در کتابخانه آیت الله نجفی مرعشی تصحیح و نشر یافته بود و اکنون با بازنگریهایی وسیع در مقدمه و متن و زدودن کاستیها انتشار یافته است. متن براساس مقابله با نسخه ای دیگر که در کتابخانه مرحوم آیت الله آخوند همدانی موجود است و جناب آقای توکلی نسخه چاپ شده را با آن مقابله کرده است، برای بار دوم نشر می یابد. هنگام نشر چاپ اول بتفصیل از اهمیت و چگونگی کتاب سخن گفته ایم (آینه پژوهش، شماره ۲۳، ص ۷۸).

نخبة البیان فی تفصیل سیدة النسوان

سید عبدالرسول شریعتمداری جهرمی.
(چاپ اول: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). وزیری
مؤلف در ضمن ده باب، بتفصیل از شخصیت و فضایل فاطمة اطهر (س) سخن گفته است. چگونگی خلقت، تاریخ ولادت، نامها و اوصاف حضرت، رشد و زندگانی در سایه پدر، جایگاه شخصیت وی در نگاه رسول الله (ص)، تفسیری دقیق از جمله بلند فاطمه بضعة منی...، برتری آن بزرگوار بر بانوان جهان، تفسیری شایسته از آیه تطهیر، عصمت حضرت زهرا (س) و چگونگی ازدواج حضرت با علی (ع) از جمله مطالبی است که در این کتاب در پرتو احادیث بحث و بررسی شده است و بسیاری از پندارهای راویان و مورخان، به دایرة نقد ریخته شده است.

بنات النبی ام ربائبه!

جعفر مرتضی عاملی. (چاپ دوم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۴۱۷).

۱۴۶ص، رقعی

براساس گزارشهای تاریخی، عثمان دو تن از دختران رسول الله (ص) را بزنی داشت، از این روی او را ذوالنورین نامیده اند. از دیرباز، این مسأله مورد بحث بوده است که آن دو، دختران رسول الله (ص) بودند یا دخترخوانده ها و دخترهایی که در خانه وی بزرگ شده بوده اند. شیخ مفید (ره) دیدگاه او را پذیرفته است، و مؤلف نظر شیخ (ره) را نقد کرده است و برای اثبات دیدگاه دوم، قراین و شواهدی اقامه کرده است.

المبعث والمغازی

أبان بن عثمان الأحمر، به کوشش رسول جعفریان. (چاپ اول: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۴۱۷). ۱۴۴ص، وزیری
جمع و تدوین کتاب «أبان بن عثمان» است؛ از کهنترین متون در سیره و تاریخ اسلام. کتاب در گذرگاه زمان از بین رفته است. آقای جعفریان پراکنده های آن را در نصوص مختلف یکجا گرد آورده و با مقدمه ای تحلیلی در چگونگی آن، نشر داده است. (پیشتر مقاله ای مفصل درباره آن را نشر داده ایم؛ آینه پژوهش، شماره ۳۵، ص ۱۷).

اثبات الوصیه للأمام علی

علی بن حسین مسعودی. (چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۴۱۷ق).

۲۷۹ص، رقعی

بی گمان، مسعودی کتابی داشته است با عنوان «اثبات الوصیه» و این کتاب با این عنوان بارها چاپ شده است با این پندار که این کتاب همان اثر نگاشته مسعودی است. در دو بخش به اثبات وصایت و ولایت علی (ع) پرداخته است براساس نصوص و گزارشهای گونه گون؛ اما انتساب این متن به مسعودی بشدت مشکوک است.

عمدة الطالب فی أنساب آل ابی طالب

جمال الدین احمد بن علی، ابن عنبه. (چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۴۱۷).

۳۵۲ص، رقعی

عمدة الطالب از جمله کتابهای مهم و معتبر شناخت انساب آل ابی طالب (ع) است. این چاپ، حروفچینی جدیدی است با تصحیح متن و فهرستی در یاد کرد خاندانها....

معانی الغدير

محمد باقر الأنصاری. (چاپ اول: قم،

انتشارات انصاریان، ۱۴۱۷). ۷۰ص، رقعی
گزارشی است تاریخی و تحلیلی از حادثه غدیر خم و بررسی ابعاد آن. تصویری از واقعه غدیر، نگاهی به اهداف خطبه غدیر، پژوهشهایی درباره غدیر، متن خطبه و نگاهی به عید غدیر....

الفرقة الوهابیه فی خدمة من؟

السید ابو العلی التقوی. (چاپ اول: لبنان بیروت، الأرشاد للطباعة والنشر، ۱۴۱۷). ۶۲۰ص، وزیری

مؤلف در این کتاب نگاهی دارد تاریخی به چگونگی شکل گیری جریان وهابیت در عربستان، و نقش دستهای پنهان و پیدای سیاست در رشد و توسعه خاندان آل سعود در آن دیار. زندگی محمد بن عبدالوهاب، چگونگی آغاز حرکتهای وی، همکاری با آل سعود و... با توجه به اسناد و مدارک بسیاری در این کتاب گزارش شده است.

تحلیل سیرة فاطمة الزهراء (س)

علی اکبر بابازاده. (چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۷۵). ۲۷۸ص، رقعی

مؤلف در سی فصل کوشیده است ابعاد مختلف زندگانی حضرت زهرا (س) را

بررسی کرده و نقطه‌های اوج این زندگانی سرشار از طهارت، اقدام و عظمت را نشان دهد.

اهل بیت پیامبر (ص)، محبت اهل بیت، پدر و مادر فاطمه، دوران کودکی فاطمه، ازدواج با امیرالمؤمنین (ع)، در سوگ پدر و مادر، خانه‌داری فاطمه، شوهرداری، سیر در فضایل، زهد و قناعت، ایثار و بخشش، آموزش و پرورش، حیا و عفت، عصمت فاطمه (س) فاطمه در ابعاد سیاسی، خطبه‌های فاطمه و ... از جمله عناوین کتاب است. مطالب، مستند است به منابع کهن فریقین و بر روی هم کتاب مطالبی خواندنی و گاه نگاههایی نو به برخی از مباحث دارد.

... اسمه احمد

کمال السید. (چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۴۱۷). ۱۶۰ ص، وزیری
مؤلف در عنوان کتاب آورده است «و میسرأ برسول یأتی من بعدی اسمه احمد...» و بدین سان به موعود بودن رسول الله در بیان رسولان الهی اشاره کرده است. کتاب گزارشی است گویا و خواندنی از زندگانی پیامبر (ص) در قالب داستان، داستانی تاریخی.

مؤلف کوشیده از یک سوی، شکل داستانی نگارش را حفظ کند و از سوی دیگر، از متن تاریخ بیرون نرود. بر روی هم کتاب آقای کمال سید اثری است سودمند و خواندنی.

● **الخبر یقین فی سیره امیرالمؤمنین (ع)**
عبدالرسول الفقار. (چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۴۱۷). ۱۹۶ ص، رقی

این کتاب در دو بخش سامان یافته است؛ در بخش اول سیره علی (ع) و فضایل آن بزرگوار به اختصار گزارش شده است با عناوین: عدله و مساواته فی الرعیة، من زهده، امیرالمؤمنین علی و القضاء بین حواری، امیرالمؤمنین علی (ع) و هوایه، که گفتگوهای هوشمندانه و شجاعانه یاران علی (ع) است در مناسبت‌های مختلف با معاویه

و در بخش دوم، گزارش قصیده «اشباه» است، سروده مفتح بصری و شرح آن بر اساس منابع و مصادر روایی ...

● **فریادگر شهادت، یادنامه شهید بزرگوار**

سید عبدالکریم هاشمی نژاد

سید احمد هاشمی نژاد. (چاپ اول: قم، مؤلف، ۱۳۷۵). ۳۵۲ ص، اسناد + تصویر، وزیری

خطیب برومند، نویسنده ارجمند، و به تعبیر زیبایی این کتاب «فریادگر شهر شهادت» شهید هاشمی نژاد، سخنوری چیره دست و مبلغی بی‌باک و فریادگری نستوه بود که در اوج خفقان و در تراکم سیاهیها، هرگز از ابلاغ رسالت و ایفای مسؤولیت باز نایستاد.

در این مجموعه، زندگانی، افکار، ویژگیهای آن بزرگوار بتفصیل گزارش شده است و دیدگاه افرادی که با وی معاشر بودند و یا از محضر آن شهید بزرگوار بهره گرفته اند، درباره او و در قالب مصاحبه آمده است.

● **خوشه‌های خاطره**

قاسم جعفری. (چاپ دوم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۰۷).

۳۱۲ ص، رقی

این کتاب ویرایش دومی است از نگاهشده‌ای مستند درباره اسارت و زندگانی در اسارت عراقیان. در ویرایش اول، عنوان کتاب «سالهای اسارت» بود، اکنون با عنوان «خوشه‌های خاطره» به ضمیمه مطالعه‌ای درباره حقوق اسیران نشر می‌یابد.

کتاب با نثری شکوهمند و بیانی شورانگیز به قلم آمده است، به هنگام نشر چاپ اول آن، به اجمال، درباره آن سخن گفته ایم (شماره ۲۰، ص ۷۸).

● **تدوین الأقاویل و دو کتاب دیگر**

یوسف محسن اردبیلی و ... (چاپ اول:

قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی،

۱۳۷۵). ۴۱۶ ص، وزیری

این مجلد دارای سه مجموعه است: (۱) حاج میرزا محسن آقا مجتهد اردبیلی، مشتمل بر شرح حال، آثار، اقدامات اجتماعی و سیاسی آن بزرگوار، یادکرد شاگردان و استادان وی و نیز یادکرد او در منابع شرح حالنگاری؛ (۲) تدوین الأقاویل، مشتمل بر شرح حال حاج میرزا یوسف آقای مجتهد، حاج میرزا محسن آقای مجتهد، آقای میرزا علی اکبر آقای مجتهد، به خامه آقای منوچهر صدوقی سها؛ (۳) شرح حال پنجاه نفر از دانشمندان عصر صفویه به قلم آقای بهاء‌الدین علم الهدی اردبیلی، از جمله میرزا ابراهیم بن میرزا الهمدانی، شیخ سلیمان ماحوزی، شیخ عبدالعلی کرکی، محقق ثانی و ...

فرهنگ کامل خاورشناسان

عبدالرحمن بدوی، شکرالله خاکرند. (چاپ

اول: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی،

۱۳۷۵). ۵۰۵ ص، وزیری

خاورشناسان از جریانهای مهم فرهنگی و -اغلب- با پشتوانه‌ای سیاسی است که در حوزه تفکر اسلامی در جامعه اسلامی و در ذهنیت مسلمانان تأثیر شگرفی داشته و دارد. شناخت این جریان، کمبودها و کفایت‌های آن، خدماتها و خیانت‌های آنان و ... بسی لازم و ضروری است. گام اول، شناخت گسترده خاورشناسان است و آشنایی با چگونگی پژوهش‌های آنها و آنگاه دست‌یازیدن به تحلیلی درست و استوار و بدور از یکسویه‌نگری عبدالرحمن بدوی یکی از معدود محققان عربی است که آشنایی گسترده‌ای با این مقوله دارد؛ گرچه کتاب

بدوی در گزارش شرح حال و آثار خاورشناسان، کامل نیست (برخلاف نامی که بر ترجمه نهاده اند) اما بسیار مهم و سودمند است. همت والای مرکز مطالعات و تحقیقات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم ستودنی است که به ترجمه این اثر ارجمند همت گماشته است.

شرح حالها براساس حروف تنظیم شده و در پایان گزارشی آمده است از چگونگی چاپ و نشر آثار شرقی در آن دیار. بدوی گاه تحلیل و بررسیهای سودمندی در آثار خاورشناسان نیز دارد.

● شرح حال محقق اردبیلی و معرفی تألیفات او

(چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵). ۸۰۰ص، وزیری
این کتاب را می توان در مجموع، جامعترین و سودمندترین کتابی دانست که درباره شرح حال و آثار محقق اردبیلی به قلم آمده است. این مجلد دارای هفت بخش است: (۱) محقق اردبیلی در کتابهای تراجم و رجال، که گزارش نگاهشته های عالمان است درباره وی؛ (۲) اساتید و شاگردان محقق اردبیلی، ناصرالدین انصاری؛ (۳) کتابشناسی و نسخه شناسی آثار محقق اردبیلی، علی اکبر زمانی نژاد. پژوهشی است گسترده و تبعی ارجمند در شناخت و شناسایی آثار محقق، نسخه های آن، آثار و نقد و بررسی انتسابها، و برآستی خود کتابی است سودمند؛ (۴) پیرامون حدیقه الشیعه حسن زاده مراغه ای اثبات انتساب حدیقه الشیعه و چگونگی آن؛ (۵) داستانهایی از زندگانی محقق اردبیلی؛ (۶) هفت مقاله در شرح حال محقق اردبیلی؛ (۷) کتابنامه اردبیل و محقق اردبیلی.

در این کتاب، زندگانی، آثار، شخصیت، ابعاد اخلاقی و زهد و والایی محقق اردبیلی شناسانده شده است.

● اردبیل و گنجینه شیخ صفی و

(چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵). ۸۰۰ص، وزیری

این مجلد از مجموعه آثار چاپ شده در کنگره محقق اردبیلی، شامل مباحثی است همچون: (۱) اردبیل. که دفتر کنگره آن را سامان داده است و مشتمل است بر اردبیل در کتابهای جغرافیا، اردبیل در سفرنامه ها، و...؛ (۲) گنجینه شیخ صفی اردبیلی که گزارشی است از گنجینه عظیم و غالباً به غارت رفته بقعه شیخ صفی و نیز چگونگی بقعه و تاریخچه آن، و دارای یازده مقاله است که خواندنی و گاه آمیخته به داغ و دریغ؛ (۳) رساله صفوة الأکابر فی اخبار الاخیار؛ (۴) شرح حال و گزارش آثار صد نفر از عالمان اردبیل با بازنگری و بازنگاری از کتاب ارجمند «تاریخ اردبیل و دانشمندان، نگاهشته آقای موسوی ننه کران؛ (۵) شرح حال تفصیلی و گزارش آثار چهار تن از عالمان آن دیار: حسین الهی اردبیلی، کمال الدین اردبیلی، حاج میرزا محسن آقا مجتهد اردبیلی و آیت الله سید یونس اردبیلی؛ (۵) گزارش نگاهشته های عالمان اردبیل.

● بیخ اخلاق

● نظام خانواده در اسلام

حسین انصاریان. (چاپ دوم: قم، انتشارات ام ابیها، ۱۳۷۵). ۵۴۴ص، وزیری
این کتاب بازنگری و بازنگاری مجموعه ای از سخنرانیهای مؤلف است در مسائل مختلف مرتبط با خانواده از دیدگاه اسلام.

عناوین برخی از فصول آن چنین است: آیین ازدواج در نظام هستی، تقوای الهی در خانواده و جامعه، اهداف والای ازدواج در اسلام، موقعیت زن در تاریخ بشر و اسلام، استقلال مرد و زن در اسلام، مقام زن در منطق وحی، مشکلات و موانع راه ازدواج، شرایط الهی و اسلامی ازدواج، اخلاق اسلامی، حجاب و پاکدامنی زن، مسؤولیت

عظیم سرپرستی خانواده، حقوق زن و شوهر در اسلام، نقش پدر و مادر در تربیت فرزند، حقوق والدین و فرزندان، طلاق و ارث. مطالب کتاب مستند به روایات است و مؤلف کوشیده آن را در سطحی سامان دهد که برای کسانی بسیار، قابل استفاده باشد.

● اخلاق در بازار

حسن صنعتکار. (چاپ دوم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵).

۲۴۰ص، وزیری

مؤلف این کتاب را در هفت فصل سامان داده است و در فصلهای آن، منش اخلاقی مؤمنان را در کسب و تجارت براساس روایات و آیات گزارش کرده است، و افزون بر آن، برخی از مباحث اقتصادی را یاد آورده است. ایمان کلید حل مشکلات، اهمیت کسب و کار در اسلام، تجارت، آداب کسب و تجارت، برخی از راه حل های مشکلات اقتصادی و مالکیت در اسلام بخش هفتم ویژه گزارش احکام کسب و تجارت است براساس فتوای امام خمینی (ره)

● کشف المحجبه لثمره المهجه

علی بن موسی - بن طاووس تحقیق: محمد حسون. (چاپ دوم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۴۱۷). ۳۲۰ص، وزیری
نصایح و مواعظ بیدارگر و ارجمند عارف واصل و مرشد راه یافته حضرت سید بن طاووس است به فرزندش. کتاب صد و پنجاه فصل دارد و در ضمن صفحات آن مطالب بسیار ارجمند اخلاقی، کلامی و تاریخی آمده است. آقای حسون، کتاب را تصحیح کرده، و رجالی را که در متن یاد شده اند شناسانده و در ضمن مقدمه ای از شرح حال، تحصیل، و

آثار مؤلف سخن گفته است و در پایان فهرستهای فنی کتاب را آورده است.

● **سیمای فرزندانگان**

رضا مختاری. (چاپ نهم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵).
۵۳۲ص، وزیری

● **بیج ادبیات**

● **نحوروان با حدیث و قرآن ج ۱**

احمد امین شیرازی، تحقیق: مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی. (چاپ سوم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵).
۱۴۱ص، وزیری

مؤلف آهنگ آن دارد که مباحث نحوی را با استشهاد و استناد به قرآن و حدیث و بیانی روان و گویا عرضه کند، و این مجلد بخشی از مباحث نحو است با آن هدف و شیوه. عوامل لفظی، حروف جاره، حروف مشبهه بالفعل، افعال مقاربه، اسماء افعال... از جمله مباحث این کتاب است.

● **البهجة المرضیة فی شرح الألفیه (ج ۱)**

جلال الدین سیوطی - تحقیق: تقی منفرد. (چاپ اول: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۴۱۷ق). ۳۲۰ص، وزیری
«الفیه» ابن مالک که قواعد ادب عرب را در هزار بیت به نظم کشیده است، از مجموعه‌ها و منظومه‌های مشهور ادبیات عرب است. این مجموعه شرحهایی دارد که یکی از آنها کتاب یاد شده است و در بیان و بنان عالمان و حوزه‌ها به «سیوطی» معروف است.

آقای منفرد کتاب را بر اساس سه نسخه مقابله و تصحیح کرده و شواهد کتاب را الاستخراج کرده و شاعران اشعار را شناسانده است. روایات، امثال و اقوال را مصدريابی کرده و برخی از مطالب متن را توضیح داده است. شرح سیوطی مزجی است و محقق محترم متن الفیه را در بالای صفحات کتاب آورده است. کتاب، چاپی منقح و چشم‌نواز دارد.

● **نقدی بر مثنوی**

علی اکبر مصلائی، سید جواد مدرسی. (چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان). ۶۳۸ص، وزیری
این کتاب، دارای سه بخش است: مقدمه‌ای درازدامن، که به بحث درباره مولوی، شمس، ریشه‌های تصوف، و همگونیهای اندیشه‌های تصوف با برخی آیینهای غیر اسلامی پرداخته است؛ بخش دوم به خامه آیت الله سید جواد مدرسی یزدی، نقد مثنوی است در ذیل عناوین: مثنوی سنی است، مثنوی صوفی است، سقوط تکالیف از صوفی و اصل از نظر مثنوی، سماع، جبر، وحدت وجود، عشق در نزد مثنوی و صوفیه و فلاسفه و...؛ و بخش سوم، رساله‌ای است در بررسی و نقد مثنوی بر اساس دفترهای ششگانه به قلم آیت الله علی اکبر مصلائی.

در اینکه مثنوی کتابی است نقدپذیر تردیدی نیست، و در اینکه مولوی مشربی سنی و صوفی دارد نیز شاید نتوان تردید کرد، اما در اینکه این کتاب اثر مکتوب شگرف و خیره‌کننده‌ای است نیز نباید تردید کرد. این نقد هم یکی از مجموعه‌های بسیاری است که درباره مثنوی نگاشته شده است، خواننده خواهد شد. و مورد استفاده قرار خواهد گرفت. مؤلف در بخش دوم چنان پنداشته که کتاب سلیم بن قیس همان است که اکنون در اختیار است که قطعاً درست نیست، نیز مطالب بسیاری آمده است که منبع و مصدري ندارد از جمله: (ص ۲۹۶).

● **المدخل الی تعلم المکالمه العربیه ج ۴**

محمد الحیدری، علی الحیدری. (چاپ چهارم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵). وزیری

این مجموعه تلاشی است ارزشمند در فراگیری زبان عربی. مؤلفان کوشیده‌اند از مراحل آغازین فراگیری در سها را به گونه‌ای کارآمد تدوین کنند و عرضه بحشها را با

تصاویر و تمرینهای درآمیزند؛ و در بخش متنها، از آیات قرآن، روایات و نگاشته‌های استوار دینی یاری جویند.

این مجموعه به گونه‌ای تدوین یافته است که فراگیرنده آن، هم به زبان محاوره مسلط شود و هم زبان علمی را دریابد. یکی از استادان بنام ادب عربی و آشنا به چگونگی آن، نوشته است: «این کتاب صحیح‌ترین کتابی است در مکالمه عربی که باید آن را برای استفاده دانشجویان عزیز به کار برد».

● **بیج مجموعه‌ها**

● **هزار و یک کلمه (ج ۲)**

حسن حسن زاده آملی. (چاپ اول: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵)
۵۰۴ص، وزیری
مجموعه‌ای است از نگاشته‌های کوتاه و بلند در موضوعات مختلف فلسفی، فقهی، کلامی، تاریخی، ریاضی، ادبی، تفسیر، حدیثی، اخلاقی و... برخی از این نگاشته‌ها با عنوان «کلمه» در حد یک رساله است مانند: کلمه ۲۲۱ در شرح حال آیت الله شیخ محمد تقی آملی؛ ۲۷۲ مقاله‌ای در علوم قرآنی؛ ۲۵۴ رساله مدارج و معارج؛ ۲۷۴ رساله حق ما لاینحل؛ ۲۸۷ مطالبی درباره معلم ثانی فارابی و... از مجموعه هزار و یک کلمه در این جلد سی کلمه نشر می‌یابد، و بقیه در مجلدات دیگر خواهد بود.

● **مجموعه مقالات**

حسن حسن زاده آملی. (چاپ سوم: قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵).
۲۲۳ص، رقیعی
مجموعه‌ای است از مقالات استاد آیت الله

حسن زاده آملی که در مناسبت‌های مختلف به قلم آمده است، عناوین مقالات چنین است: بعد عرفانی علامه طباطبایی، ولایت تکوینی (۲ مقاله)، تعلیم و تربیت در اسلام (۲ مقاله)، نقش عرفان اسلام در احیای معارف اسلامی، قرآن و عترت، علامه مولی مهدی نراقی و کتاب مجموعه‌ای است خواندنی و دارای مطالبی سودمند.

● **درآمدی بر اسلام، توسعه و ایران**
 سلیمان خاکیان. (چاپ اول: قم، حضور، ۱۳۷۵). ۱۶۰ ص، وزیری
 مجموعه‌ای است از مقاله‌هایی در باب توسعه و چگونگی پیوند آن با دین. عناوین مقالات چنین است: مقدمه‌ای بر زیرساخت‌های الگوی نوین توسعه دینی، رسالت، حوزه و دانشگاه در فرایند توسعه دینی، نقش بنیادین حوزه و دانشگاه در نظریه پردازی، الگوی نوین توسعه دینی، تعیین نرخ مطلوب ارز در دوران تعدیل و بازسازی اقتصادی و

● **هفده رساله**

محقق اردبیلی. (چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵) ۴۹۶ ص، وزیری
 در این کتاب، مجموعه هفده رساله فقهی، کلامی و تفسیری محقق اردبیلی با تصحیح و تحقیق نشر یافته است. عناوین برخی از رساله‌ها چنین است: الخراجیة الأولى، الخراجیة الثانية، تعلیق و ردّ علی الخراجیة الأولى للمحقق الأردبیلی (بقلم شیخ ماجد شیبانی). رساله فی جواز تقلید المیت، رساله فی ردّ الفخر الرازی فی ما قال فی تفسیر آیه «لایاتل أولوا الفضل»، رساله اصول دین، رساله صلاتیه و ...

● **البحوث الرجالیة و الکلامیة و الأصولیة**
 (چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵). ۲۲۴ ص، وزیری
 محقق اردبیلی، متکلمی زبردست، فقیهی ژرف اندیش، و عالمی مسلط بر مبانی اصولی

است. در بحث‌های فقهی، بسیار می‌شود که فقیه به بحث‌های رجالی و تنقیح و تحقیق بحث‌های رجالی نیازمند می‌گردد و بدین سان، در میان آثار فقهی آراء رجالی گاه بس پخته تر و سخته تر از آثار رجالی است. بانیان کنگره همت ورزیده‌اند و مباحث رجالی، کلامی و اصولی پراکنده در آثار محقق را که فاضلانی جمع و تحقیق کرده بودند، یکجا نشر داده‌اند. این مجموعه، اثری است ارجمند و خواندنی و سودمند. در بخش اول، بحث‌های رجالی آمده است و در بخش دوم بحث‌های کلامی و بخش سوم ویژه گزارش بحث‌های اصولی است.

● **مقالات کنگره مقدس اردبیلی ج ۱**

(چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵). ۸۰۰ ص، وزیری
 بارها در شماره‌های اخیر مجله از اقدام ارزشمندی سخن گفته ایم که به بزرگداشت فقیه بلند پایه شیعه، محقق اردبیلی، همت گماشته بود و بدین جهت شماره‌ای را نیز ویژه آن ساخته بودیم (شماره ۳۹). این کتاب جلد اول از مجموعه مقالات تحقیقی عرضه شده به این کنگره است، شامل بیست مقاله و رساله به زبان عربی.

عناوین برخی از مقالات چنین است: الأردبیلی معلم التحقیق و التقدس / رضا استادی؛ رساله نجاسة الخمر و المسکرات / جعفر سبحانی؛ رساله فی جواز التقليد فی اصول الدین و عدمه / ابراهیم انصاری زنجانی؛ المقدس الأردبیلی فقیهاً محققاً / محمود بستانی؛ فقه القرآن فی التراث الشیعه / محمد علی حائری؛ رساله فی حکم حیل الربا؛ و

● **مقالات کنگره مقدس اردبیلی ج ۲**

(چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵). ۷۹۸ ص، وزیری
 جلد دوم از مجموعه مقالات عرضه شده به

کنگره محقق اردبیلی (ره) در این مجموعه بر روی هم ۲۵ مقاله درباره ابعاد فقهی محقق و تحلیل و شناخت آثار وی آمده است. عناوین برخی از مقالات چنین است: برخی از آرای فقهی خاص محقق اردبیلی / نورانی اردبیلی؛ مقدس اردبیلی در عرصه اجتهاد / ابراهیم جناتی؛ مقدس اردبیلی مظهر تقدس، حریت و نوآوری / سید جواد ورعی؛ معاملات صبی در نگاه محقق اردبیلی / محمد رحمانی؛ محقق اردبیلی و قضاوت زن / سید ضیا مرتضوی؛ کتاب حدیقه الشیعه و مقایسه آن با کاشف الحق اردستانی / نقی سنایی؛ و

● **مقالات کنگره مقدس اردبیلی ۳**

(چاپ اول: قم، کنگره بزرگداشت مقدس اردبیلی، ۱۳۷۵). ۵۳ ص، وزیری
 سومین جلد از مجموعه مقالات عرضه شده به کنگره محقق اردبیلی، مشتمل بر سیزده مقاله در شرح احوال، ویژگی‌های اخلاقی، شخصیت علمی و فکری، آرای فقهی و نیز نقد و بررسی برخی از آثار وی است. عناوین برخی از مقالات چنین است: المقدس الأردبیلی حیاته و آثاره / سید ابو الفضل مفتی الشیعه؛ قاعده عموم حجیة البینه / سید حسن طاهری خرم‌آبادی؛ زیادة البیان و مقایسه آن با برخی از تفاسیر فقهی اهل سنت / سید محمد علی ایازی؛ معرفی مهمترین کتاب کلامی محقق اردبیلی / احمد عابدی؛ بررسی ده دلیل دارابی شیرازی در رد انتساب حدیقه الشیعه به اردبیلی / صادق حسن زاده مراغه‌ای و